

KARTA MODUŁU / KARTA PRZEDMIOTU

Kod modułu	Z-EKON-049
Nazwa modułu	Rachunkowość zarządcza
Nazwa modułu w języku angielskim	Management Accounting
Obowiązuje od roku akademickiego	2012/2013

A. USYTUOWANIE MODUŁU W SYSTEMIE STUDIÓW

Kierunek studio	Zarządzanie i Inżynieria Produkcji
Poziom kształcenia	I stopień <i>(I stopień / II stopień)</i>
Profil studio	Ogólnoakademicki <i>(ogólno akademicki / praktyczny)</i>
Forma i tryb prowadzenia studiów	Niestacjonarne <i>(stacjonarne / niestacjonarne)</i>
Specjalność	Finanse przedsiębiorstw
Jednostka prowadząca moduł	Katedra Ekonomii i Zarządzania
Koordinator modułu	dr Edyta Piątek
Zatwierdził:	

B. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA PRZEDMIOTU

Przynależność do grupy/bloku przedmiotów	Specjalnościowy <i>(podstawowy / kierunkowy / inny HES)</i>
Status modułu	Obowiązkowy <i>(obowiązkowy / nieobowiązkowy)</i>
Język prowadzenia zajęć	Polski
Usytuowanie modułu w planie studiów – semestr	Semestr IV
Usytuowanie realizacji przedmiotu w roku akademickim	Semestr Letni <i>(semestr zimowy / letni)</i>
Wymagania wstępne	Podstawy rachunkowości <i>(kody modułów / nazwy modułów)</i>
Egzamin	Tak <i>(tak / nie)</i>
Liczba punktów ECTS	6

Forma prowadzenia zajęć	wykład	Ćwiczenia	laboratorium	projekt	inne
w semestrze	12	-	10	6	-

C. EFEKTY KSZTAŁCENIA I METODY SPRAWDZANIA EFEKTÓW KSZTAŁCENIA

Cel modułu	Przedmiot obejmuje podstawowe zagadnienia dotyczące rachunku kosztów własnych w podmiotach gospodarczych oraz charakterystykę możliwości jego wykorzystania do zarządzania przedsiębiorstwem. W szczególności w ramach wykładów omówione zostaną: istota rachunku kosztów własnych przedsiębiorstw, podstawowe przekroje klasyfikacyjne kosztów własnych w podmiotach gospodarczych, tradycyjne systemy rachunku kosztów własnych (rachunek kosztów pełnych i rachunek kosztów zmiennych) i ich wykorzystanie w podmiotach gospodarczych, kalkulacja kosztów jednostkowych w systemie rachunku kosztów pełnych i zmiennych, ocena przydatności tradycyjnych systemów rachunku kosztów dla potrzeb decyzyjnych, rachunek kosztów standardowych, rachunek kosztów cyklu życia produktu, rachunek kosztów działań, rachunek kosztów logistyki, rachunek odpowiedzialności za koszty.
-------------------	---

Symbol efektu	Efekty kształcenia	Forma prowadzenia zajęć (w/ć/l/p/inne)	odniesienie do efektów kierunkowych	odniesienie do efektów obszarowych
W_01	Student ma wiedzę nt. podstawowych pojęć dotyczących przedmiotu rachunek kosztów dla inżynierów tj: kosztów, metod kalkulacji, rodzajów kosztów, rodzajów rachunków kosztów oraz rozumie jego źródła i zastosowanie w obrębie pokrewnych dyscyplin naukowych.	w/p	K_W01 K_W09 K_W14	S1A_W01 S1A_W02 S1A_W03 S1A_W08
W_02	Student ma wiedzę nt. związku decyzji zarządczych z powstaniem, rodzajem i wielkością kosztów zna podstawowe analizy kosztów w przedsiębiorstwie.	w/p	K_W13	S1A_W03 S1A_W07
W_03	Student ma podstawową wiedzę na temat rodzajów rachunków kosztów i metod kalkulacji kosztów jednostkowych.	w/p	K_W14	S1A_W08
W_04	Student potrafi myśleć i działać w sposób przedsiębiorczy określając wpływ swoich decyzji gospodarczych na sytuację wielkość, strukturę kosztów przedsiębiorstwa, szczególnie przez pryzmat wariantu kalkulacyjnego i porównawczego rachunku zysków i strat.	w/p	K_W16 K_W08	S1A_W02 S1A_W03 S1A_W08 S1A_W11
U_01	Student potrafi pozyskiwać informację z zakresu ekonomii i organizacji integrować z rachunkiem kosztów, dokonywać ich interpretacji, a także wyciągać wnioski.	w/p/l	K_U11	S1A_U01 S1A_U04 S1A_U06
U_02	Student potrafi wykorzystać podstawowe metody rachunku kosztów do kalkulacji kosztu jednostkowego, zbudować budżet wydatków w oparciu o dane historyczne.	w/p/l	K_U01	S1A_U01
U_03	Student wykorzystuje zdobytą wiedzę do rozstrzygania dylematów dotyczących klasyfikacji kosztów ich zmian w stosunku do wielkości produkcji i osiągniętych wyników krótko i długookresowych.	w/p/l	K_U03 K_U11	S1A_U01 S1A_U02 S1A_U04 S1A_U06
U_04	Student potrafi samodzielnie zdobywać wiedzę o różnych rodzajach rachunku kosztów i rozwijać swoje profesjonalne umiejętności korzystania z nich.	w/p/l	K_U12	S1A_U05
K_01	Student rozumie potrzebę stałego uzupełniania wiedzy z rachunku kosztów.	w/p	K_K01 K_K05	S1A_K01 S1A_K06
K_02	Student potrafi myśleć o rachunku kosztów jako	w/p	K_K10	S1A_K04

	narzędziu, podlegającym ciągłej ewolucji i zmianą wynikającym z ewolucji metod zarządzania			S1A_K07
K_03	Student ma świadomość roli absolwenta uczelni wyższej w procesie przekazywania wiedzy i kształtowania poglądów społeczeństwa.	w/p	K_K10	S1A_K04 S1A_K07
K_04	Student ma świadomość odpowiedzialności za prawidłowe zastosowanie rachunku kosztów i jego wpływie na wynik finansowy podmiotu oraz ma gotowość podporządkowania się zasadom pracy w zespole i ponoszenia odpowiedzialności za wspólnie realizowane zadania.	w/p	K_K01 K_K05	S1A_K01 S1A_K06

Treści kształcenia:

1. Treści kształcenia w zakresie wykładu

Nr wykładu	Treści kształcenia	Odniesienie do efektów kształcenia dla modułu
1	<u>Koszty własne podmiotów gospodarczych.</u> Istota kosztów. Podstawowe przekroje klasyfikacyjne i analityczne kosztów własnych przedsiębiorstw. Koszty własne a kategorie pokrewne (nakład, wydatek, strata). Koszty w ocenie efektywności przedsiębiorstwa. Koszty jako element procesu podejmowania decyzji zarządczych.	W_01 W_02 W_04 W_05 U_03 K_01 K_02
2	<u>Kalkulacja kosztów jednostkowych w systemie rachunku kosztów pełnych.</u> Istota kalkulacji kosztu jednostkowego. Podstawowe metody kalkulacji. Kalkulacja podziałowa - jej odmiany i zastosowanie. Kalkulacja doliczeniowa – rodzaje i zastosowanie. Grupowanie kosztów w systemie ewidencyjnym przedsiębiorstwa dla potrzeb kalkulacji doliczeniowej. Procedury rozliczania kosztów pośrednich. Strukturalizacja kosztów. Rachunek kosztów pełnych a rachunek wyników. Przydatność rachunku kosztów pełnych do zarządzania w przedsiębiorstwie.	W_01 W_03 U_02 U_04 K_02 K_04
3	<u>Rachunek kosztów zmiennych.</u> Charakterystyka kosztów stałych i zmiennych w przedsiębiorstwie. Istota rachunku kosztów zmiennych. Analiza zmienności kosztów. Rachunek kosztów zmiennych a rachunek wyników. Wykorzystanie rachunku kosztów zmiennych do zarządzania w przedsiębiorstwie. Określanie prognozy rentowności przedsiębiorstwa.	W_02 U_01
4	<u>Rachunek kosztów działań.</u> Geneza i istota rachunku kosztów działań. Założenia metodyczne rachunku kosztów działań. Interpretacja i identyfikacja procesów w rachunku kosztów działań. Kalkulacja kosztów jednostkowych produktów w rachunku kosztów działań - etapy kalkulacji. Obszary zastosowań rachunku kosztów działań. Zalety i wady RKD.	W_01
5	<u>Rachunek kosztów cyklu życia produktu.</u> Charakterystyka cyklu życia produktu. Istota rachunku kosztów cyklu życia produktu. Kategorie kosztów w cyklu życia produktu. Zasady kalkulacji kosztów cyklu życia produktu.	W_05
6	<u>Rachunek kosztów logistyki.</u> Istota logistyki. Procesy logistyczne w ujęciu funkcjonalnym. Koszty procesów logistycznych i ich struktura. Istota rachunku kosztów logistyki. Projektowanie	W_01 W_02

	kosztów logistycznych. Wykorzystanie rachunku kosztów logistyki do zarządzania przedsiębiorstwem.	
7	<u>Rachunek odpowiedzialności za koszty.</u> Budżetowanie jako narzędzie zarządzania. Ośrodki (centra) odpowiedzialności w systemie tworzenia budżetów. Podstawowe typy ośrodków odpowiedzialności. Procedura sporządzania budżetów. Składniki systemu budżetów. Ewidencja obszarów odpowiedzialności objętych budżetowaniem. Analiza odchyleń kosztów planowanych i kosztów wykonanych. Kontrola działalności centrów kosztowych.	W_01 W_02

2. Treści kształcenia w zakresie ćwiczeń

Nr zajęć ćw.	Treści kształcenia	Odniesienie do efektów kształcenia dla modułu

3. Treści kształcenia w zakresie zadań laboratoryjnych

Nr zajęć lab.	Treści kształcenia	Odniesienie do efektów kształcenia dla modułu
1	Analiza porównawcza kosztów własnych podmiotów gospodarczych w wybranych przekrojach klasyfikacyjnych.	W_01 U_03 K_01 K_02
2	Charakterystyka elementów składowych rachunku kosztów własnych przedsiębiorstw. Identyfikacja systemów rachunku kosztów własnych.	W_04 U_01 K_04
3	Kalkulacja kosztów jednostkowych w systemie rachunku kosztów pełnych z wykorzystaniem kalkulacji podziałowej i kalkulacji doliczeniowej.	W_03 U_02
4	Analiza kosztów stałych i zmiennych w przedsiębiorstwie.	U_01
5	Wyznaczanie progu rentowności przedsiębiorstwa.	W_01
6	Analiza odchyleń kosztów rzeczywistych i standardowych na wybranym przykładzie.	U_04
7	Identyfikacja procesów w RKD. Kalkulacja kosztów jednostkowych produktów z wykorzystaniem rachunku kosztów działań.	W_01
8	Projektowanie rachunku kosztów logistyki – przykład.	U_04
9	Projektowanie budżetów dla wybranych ośrodków odpowiedzialności	W_01

4. Charakterystyka zadań projektowych

5. Charakterystyka zadań w ramach innych typów zajęć dydaktycznych

Metody sprawdzania efektów kształcenia

Symbol efektu	Metody sprawdzania efektów kształcenia <i>(sposób sprawdzenia, w tym dla umiejętności – odwołanie do konkretnych zadań projektowych, laboratoryjnych, itp.)</i>
W_01	Kolokwium, Egzamin pisemny
W_02	Kolokwium, Egzamin pisemny
W_03	Kolokwium, Egzamin pisemny
W_04	Kolokwium, Egzamin pisemny
U_01	Kolokwium, Egzamin pisemny
U_02	Kolokwium, Egzamin pisemny
U_03	Kolokwium, Egzamin pisemny
U_04	Kolokwium, Egzamin pisemny
K_01	Egzamin pisemny, Dyskusja
K_02	Dyskusja
K_03	Dyskusja
K_04	Kolokwium, Dyskusja

D. NAKŁAD PRACY STUDENTA

Bilans punktów ECTS		
	Rodzaj aktywności	obciążenie studenta
1	Udział w wykładach	12 h
2	Udział w ćwiczeniach	
3	Udział w laboratoriach	6
4	Udział w konsultacjach (2-3 razy w semestrze)	3
5	Udział w zajęciach projektowych	10h
6	Konsultacje projektowe	20h
7	Udział w egzaminie	2 h
8		
9	Liczba godzin realizowanych przy bezpośrednim udziale nauczyciela akademickiego	53 h (suma)
10	Liczba punktów ECTS, którą student uzyskuje na zajęciach wymagających bezpośredniego udziału nauczyciela akademickiego (1 punkt ECTS=25-30 godzin obciążenia studenta)	2 ECTS
11	Samodzielne studiowanie tematyki wykładów	40 h
12	Samodzielne przygotowanie się do ćwiczeń	
13	Samodzielne przygotowanie się do kolokwium	
14	Samodzielne przygotowanie się do laboratoriów	20 h
15	Wykonanie sprawozdań	
15	Przygotowanie do kolokwium końcowego z laboratorium	
17	Wykonanie projektu lub dokumentacji	20 h
18	Przygotowanie do egzaminu	20 h
19		
20	Liczba godzin samodzielnej pracy studenta	100 h (suma)
21	Liczba punktów ECTS, którą student uzyskuje w ramach samodzielnej pracy (1 punkt ECTS=25-30 godzin obciążenia studenta)	4 ECTS
22	Sumaryczne obciążenie pracą studenta	153 godz.
23	Punkty ECTS za moduł 1 punkt ECTS=25-30 godzin obciążenia studenta	6 ECTS
24	Nakład pracy związany z zajęciami o charakterze praktycznym Suma godzin związanych z zajęciami praktycznymi	6+10+20 +20 =56
25	Liczba punktów ECTS, którą student uzyskuje w ramach zajęć o charakterze praktycznym 1 punkt ECTS=25-30 godzin obciążenia studenta	2 ECTS

E. LITERATURA

Wykaz literatury	Wykład: Literatura podstawowa: 1.Edward Nowak, Robert Piechota, Marcin Wierziński, <i>Rachunek kosztów w zarządzaniu przedsiębiorstwem</i> , PWE, Warszawa 2004. 2. Colin Drury, <i>Rachunek kosztów</i> , Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa
------------------	---

	<p>2002.</p> <p>3. Robert Piechota, <i>Projektowanie rachunku kosztów działań</i>, Wydawnictwo DIFIN, Warszawa 2005.</p> <p>4. Edward Nowak, Marcin Wierziński, <i>Rachunek kosztów. Modele i zastosowania</i>. PWE, Warszawa 2010.</p> <p>Literatura uzupełniająca:</p> <p>5. John A. Miller (współpraca: Krzysztof Pniewski, Mariusz Polakowski), <i>Zarządzanie kosztami działań</i>, WIG – Press, Warszawa 2000.</p> <p>6. R.S. Kaplan, R. Cooper, <i>Zarządzanie kosztami i efektywnością</i>, Dom Wydawniczy ABC, Kraków 2000.</p> <p>7. Praca zbiorowa pod red. Teresy Kiziukiewicz, <i>Zarządcze aspekty rachunkowości</i>, PWE, Warszawa 2003.</p> <p>8. Robert S. Kaplan, Steven R. Anderson, <i>Rachunek kosztów działań sterowany czasem (TDABC – Time-Driven Activity-Based Costing)</i>, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2008</p> <p>9. Praca zbiorowa pod red. Teresy Kiziukiewicz, <i>Zarządcze aspekty rachunkowości</i>, PWE, Warszawa 2003.</p> <p>10. R.S. Kaplan, R. Cooper, <i>Zarządzanie kosztami i efektywnością</i>, Dom Wydawniczy ABC, Kraków 2000</p> <p>oraz artykuły bieżące z czasopiśmiennictwa ekonomicznego dotyczące tematyki wykładów</p> <p>Ćwiczenia:</p> <p>1. Praca zbiorowa pod red. Anny Karmańskiej, <i>Rachunek kosztów i rachunkowość zarządcza. Pojęcia, problemy, zadania</i>, Wydawnictwo DIFIN, Warszawa 2004.</p> <p>2. Edward Nowak, Robert Piechota, Marcin Wierziński, <i>Rachunek kosztów w zarządzaniu przedsiębiorstwem</i>, PWE Warszawa 2004.</p> <p>3. Kazimierz Sawicki, <i>Analiza kosztów firmy</i>, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 2000 .</p> <p>4. Janina Wermut, <i>Zbiór przykładów z rachunkowości zarządczej z rozwiązaniami</i>, Ośrodek Doradztwa i Doskonalenia Kadr Sp. z o. o., Gdańsk 2000.</p> <p>5. Praca zbiorowa pod red. Mieczysława Dobii, <i>Zbiór zadań z rachunkowości zarządczej</i>, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej w Krakowie, Kraków 2001.</p> <p>6. Praca zbiorowa pod red. Anny Kostur, <i>Rachunek kosztów. Zbiór ćwiczeń</i>, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej w Katowicach, Katowice 2007.</p> <p>7. Jan Matuszewicz, <i>Rachunek kosztów</i>, Wydawnictwo Finans - Servis, Warszawa 2011.</p> <p>8. Matuszek Józef, Kołosowski Mariusz, Krokosz-Krynke Zofia, <i>Rachunek kosztów dla inżynierów</i>, PWE, Warszawa 2011 r.</p>
Witryna WWW modułu/przedmiotu	